

Cena lista
za \$5.00.

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 18. avgusta (August 18), 1923.

Subscription \$5.00
Yearly

STEV.—NUMBER 194.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

METNI ZASTANEK
V KRIZI PREMO-
GARSKE STAVKE.

Na preprečitev antracitne stavke, ki se ima prirediti dne 1. septembra, je splavalo po vodi v sredo zvečer.

KOR IZGLEDA, JE HOTELA
KOMISIJA VELITI
MODROŠE PREMAGARJEM.

New York, N. Y. — Upanje na preprečitev premogarske stavke, ki se ima prirediti dne 1. septembra, je splavalo po vodi v sredo zvečer.

Drugi dan prizadevanja, s katerimi je hotela zvezna premogovna komisija privedi premogarje k poravnanih sporov, se je končala, da so premogarski zastopniki popolnoma nezadovoljni z odločitvami, ki so ga dali premogovni baronji glede predložitve odpravi odgovalni sistem obeh strank. In komisijci na John Hays Hammond je izjavil, da ne daje sedanjih položaj posebnega upanja na preprečitev antracitne stavke.

Komisija je poizkušala za zaprti durni na konferenci v vsako vrsto posebej najti nova pota za poravnanje. Ali pri tem pa je ugotovila na skoro dokrajka nepremagljive ovire. Pustivši na strani vprašanje odgovalnega sistema in vse druge podrobnosti raznih pogodb in pogajanj v ostrih sporu je vprašala komisija vsako skupino posebej, kaj daleč bi hotela iti v navedbi pravih razsodišč, kar bi odločilo stavko.

John L. Lewis je v imenu antracitnih premogarjev dal komisiji odgovor, ki ga tobačijo za pravno odločitev vsakega razsodišča.

Politika premogovnih lastnikov, ki jih zastopa S. D. Warriner, je bila pripravljena sprejeti vsak predlog za razsodišče, kar je popolnoma razumljivo, če pomislimo, kako razsodbo je potem priključiti premogarjem. Prisilno razsodišče je še skoraj v vsakem slučaju odločilo lastnikom v prid. Po mnenju premogovnih lastnikov bi naj bila cela zadeva prepuščena predsedniku Coolidgeju ali skupini oseb, ki bi bili s njimi zadovoljni lastniki in premogarji, v razsodbo.

Vsa prizadevanja premogovne komisije so stremela za tem, da bi komisarji našli kako podlago, na kateri bi se moglo odpraviti v premogokopih nadaljevati, dočim bi bila pogajanja lahko še vedno v poteku. Naleteli pa na skoraj nepremagljive zadržke, ki so premogovno zastopstvo prosilo, obe stranki, naj mu vročita vsaka svoji pravi odgovor na prihodnji konferenci.

Na splošno pa je prevladalo mnenje, da bi morala komisija napraviti na tisti konferenci konec svojemu posredovanju, pustiti lastnike in premogarje tam, kjer jih je našla — daleč naravnost — ter predložiti svoja dognanja predsedniku Coolidgeju.

Včeraj je Lewis dejal, da so premogarji pripravili umakniti svojo zahtevo glede odgovalnega sistema v pobiranju unijskih prispevkov, če prenehajo premogovni lastniki odgovarjati izdatke za strelivo in gorivo od premogarskih plač.

Lastniki so bili s tem zadovoljni. Odgovorili so, da ustrezajo premogarjem v tej točki, ali niso nobene zinjile glede drugih premogarskih zahtev. S tem svojim domoljubnim zadržanjem so hoteli pripraviti premogarje k temu, da bi se pogajanja za medo in druge zadeve vršile še po 1. septembra, ne da bi premogarji odločili delo, ko poteče sedanja pogodba. "Pismo premogovnih lastnikov je zmedeno in prikrito v vsaki točki," je dejal Lewis komisiji v svoji tozadevni izjavi. "Premogarji ne morejo sprejeti premogovskega odgovora, ker so si povsem drugače tolmačili svojo pozicijo. Mi smo stavili lakren jasen predlog ter zahtevali kategoričen in razločen odgovor. Ali nismo ga pa dobili."

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Pogajanja med rudarji in operatorji so zopet zastala in možnost stavke še ni odstranjena. Operatorji nečejo povišati mezd.

Gompers je pozval krojače, naj prepro sodo prepoved.

Bivši sodnik Landis je osterjal senatorja Brookharta radi Rusije. Devetindeset ubitih rudarjev pokopanih v Kemmereru, Wyo.

Bivši ruski general in carjev pobočnik pridržan v New Yorku. Zopet eden delavski agitator izginil v Kaliforniji.

Inoseststvo.

Stavke in lokalne revolte v Nemčiji se nadaljujejo.

Nemška vlada razpustila komunistične delavske svete.

Francija se morda premiali in očuva zavezništvo z Anglijo.

Krvava volilna kampanja na Iraku.

Napeti odnošaji med Rusijo in Bolgarijo.

UNIJA V BOJU PROTI
SODNI PREPOVEDI.

Predsednik Ameriške delavske federacije je svetoval uniji, naj kljubuje svadni sodni prepovedi.

ČAS JE, DA NAREDI DELAV-
SKO GIBANJE KONCO TEPTAN-
JU PRAVIO AMERIŠKEGA
LJUDSTVA.

Chicago, Ill. — Predsednik Ameriške delavske federacije Samuel Gompers je na konferenci čikaških unijskih uradnikov v hotelu Morrison hudo napadel in obsodil sodno prepoved, ki jo je pred kratkim izdal sodnik Carpenter na zveznem sodišču ter z njo prepovedal uniji krojaških delavcev pridobivati med uslužbenecih tvrdke Mitchell Brothers' Co. člane za svojo organizacijo.

Konferenco je sklicala čikaška delavska federacija, in vdeležilo se je približno 500 unijskih zastopnikov.

V svojem govoru je Gompers izzival in napadal zveznega sodnika Carpenterja ter zatrdil, da je kršitev vsake sodne prepovedi dovoljena, kadar so ovrnjene ustavne pravice ameriških delavcev.

"Čas je, da naredi ameriško delavsko gibanje enkrat zavselej konec teptanju pravice ameriškega ljudstva," je dejal Gompers.

"Po mojem mnenju je sodna prepoved, ki jo je izdal sodnik Carpenter, bolj okrnila delavske pravice kakor katerikoli druga stvar, ki obstaja v Pennsylvaniji med neunijskimi premogarji in premogovnimi lastniki."

"Ta prepoveduje neunijskim premogarjem dovoliti vstop v svoje hiše vsaki osebi razen zdravnikov, duhovnih ali pogrebcev."

"Niti najmanj ne dvomim, da bi bili delavci, uslužbeni pri čikaških oblačilnih tvrdki, ki je zahtevala sodno prepoved, nemudoma izgnani iz svojih stanovanj, če bi jih kdo videl, da se pogovarjajo s tem ali onim unijskim organizatorjem. Sodna prepoved, ki jo je izdal sodnik Carpenter, prepoveduje unijskim organizatorjem govoriti z uslužbenecih omejenih tvrdke, ali pa občevariti z njim s pismom, brzojavko ali na kak drug način."

"Na tistem sodišču se sodniki poslužujejo svoje osebne razsodnosti. Izdajanje sodnih prepovedi se ne strinja z vladnim principom, nego je plod samolastne razsodnosti. Takšno postopanje je za obnovo in oživitev kraljevega pojmovanja o osebni suverenosti."

"Ne vem, ali je kakšen krojaški delavec nocoj v tej dvorani, ali ne. Ali če je, mu svetujem, naj se ne vrne na delo, dokler ni organiziran. To mu svetujem kljub izdanim sodnim prepovedim."

"Cel svet je ena velika ječa, če ne moreš dati duška svojem poštenemu prepričanju," je dejal Gompers.

"V resnici je državno in zvezno pravosodje v Združenih drža-

BROOKHARTOVO
STALIŠČE GLEDE RU-
SIJE JEZI LANDISA.

Bivši čikaški zvezni sodnik se je hotel znebiti nad Brookhartom, ki zagovarja priznanje sovjetske Rusije, in pa nad socialisti.

MESTNI SVET V MINNEAPOLISU NE BO URADNO POZDRAVIL SOCIALISTA BENTALLA.

Mason City, Ia. — Bivši zvezni sodnik Kenesaw Mountain Landis, ki je sedaj komisar za organizirane igralce s žogami, je povedal v svojem govoru pred 5.000 ljudmi, kaj misli o nasvetu, ki ga je dal še pred nedavnim senator Smith W. Brookhart Ameriki, ko se je vrnil iz Rusije. Rekel je namreč omenjeni zvezni senator, da bi bilo pametno, če bi Združene države nemudoma priznale sovjetsko vlado v Rusiji. Landis je seveda to strašno razjezilo, pa se je hotel znebiti nad Brookhartom. Ali to še ni bilo zadosti, zakaj, tudi socialisti mu ne dajo pokoja ne ponoči, ne podnevi. Zato je napadel mestni svet v Minneapolisu, ker je ta nameraval službeno pozdraviti socialista Bentalla, ki se vrača iz leavenworthske ječe, kamor so ga dale zapreti zvezne oblasti, ker je bil proti vojni.

Žogarski komisar je govoril pred državno konvencijo Ameriške legije v Iowi.

Bivši sodnik Landis je kmalu prešel na predmet sovjetske Rusije in na možnost, da prizna Amerika sovjetsko vlado na Ruskem. Poslušalstvo, med katerim je bil tudi senator Brookhart, je o tem vedelo že naprej.

"Ali bi hoteli priznati človeka, ki steza svojo denario, a levice pa ima položeno na avtomatični samokres, da vas strelja za hrbtom?" je vprašal razjarjeni žogarski komisar.

"Rusija si želi ožjih stikov z Ameriko samo zato, ker hoče valiti svoje principe vsaki vladi."

"Zelo žalostno je, če kak Američan nasvetuje priznanje sovjetske vlade. Strašno hudo je, da imate v svoji sredi moča, ki vam pripoveduje o čudesih sovjetske vlade."

Žogarski komisar je dejal nadalje, da bi se prav nič ne čudili, če bi se bila ruska vlada poslužila denarja, ki ga je Amerika poslala na Rusko stradalajočim ljudem v odpravi, za svojo propagando. Moč je nazorov, kakršnih so vsi tisti, ki mu dajejo masten zaslužek.

Napadaje socializem je dejal Žogar Landis, da je 95 odstotkov te stranke glasovalo za ovrnanje vlade v vojni politiki.

"Eden te stranke je bil obdolžen kršenja vojnih postav in obsojen v leavenworthsko ječo," je nadaljeval žogarski komisar svoje modrovanje. "Ko je bil pred kratkim izpuščen na svobodo, ga je mestni svet v Minneapolisu sklenil počastiti, ko se vrne. S tem glasovanjem je mestni svet zavzel stališče, ki je le malo manj kakor veleizdaja."

Minneapolis, Minn. — Mestni svet tega mesta je s 18 proti 8 glasovom preklinal uradni pozdrav socialistu J. O. Bentallu, ki se vrača iz leavenworthske ječe, kamor so ga dale zapreti zvezne oblasti, ker se je upiral vojnemu nadaljevanju. Mestni svet je še pred kratkim glasoval za to, da priredi mesto Minneapolis služben sprejem vračajočemu se socialistu.

Musolini bo vojvoda.

Rim, 17. avg. — Rimski listi poročajo, da namerava kralj podeliti Mussoliniju plemski naslov vojvode v prihodnjem oktobru, ko poteče leto dni, odkar je Mussolini invadiriral Rim s svojimi črnosrajčarji.

Vah kar neumno na sodne prepovedi, in čas je za ameriške državljane, da naredijo enkrat zavselej konec temu teptanju pravice našega ljudstva."

FRAZIER ZAHTeva SKLI-
CANJE KONGRESA.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je prejel novo zahtevo za sklicanje kongresa v izredno zasedanje. Topot je brzojavil zvezni senator Lynn J. Frazier iz Severne Dakote, da neznojni položaj farmerjev v severozapadnih državah zahteva nujne odprave potom zveznega zakonodajstva in zato je izredno zasedanje kongresa nujno potrebno.

CARIST PRIDRŽAN NA
ELLIS ISLANDU.

Gen. Lokomski, bivši šef carjevega generalnega štaba, bo najbrž "dober imigrant".

New York, N. Y. — Aleksander Lokomski, bivši ruski general, šef generalnega štaba in pobočnik carja Nikolaja, je bil v četrtki pridržan na Ellis Islandu, ko se je izkazal s svojo družino vred s parnika "President Wilson", s katerim je prišel iz Neapla. Ruska kveta za avgust je še izprana in naselniški komisar je rekel, da po zakonu se mora Lokomski vrniti od koder je prišel. Dovolili pa so mu zasiljanje in vsakogar bodo iztaknili kakšno luknjo v zakonu, da caristu ne bo treba iti nazaj v Italijo. Ruski caristi so namreč zadnje čase "najboljši naselniki", kar jih pride iz Evrope in Azije.

Lokomski je pripeljal seboj ženo, sina, dve hčeri, dva svaka in še nekaj sorodnikov, bivših ruskih aristokratov, ki so pobegnili med revolucijo in našli prvo pristanišče v Carigradu, potem pa v Italijo.

Delavski voditelji izgi-
njajo v Kaliforniji.

Dva agitatorja sta izginila neznanu kam in sumi se, da sta umorjena.

San Francisco, Cal. — (Feder. Press.) — Martin Olsen, tajnik Marine Transport Workers' unije, ki je na misteriozen način izginil pred dvema tednoma, še danes ni najden. Njegovi prijatelji so prepričani, da je bil umorjen ali pa se nahaja kje v kakem tajnem zaporu.

Zdaj je pa na isti način izginil Vat McGeehan, ki je bil zelo aktiven v organizaciji industrijskih delavcev.

BOSTONSKI CABOTJE SE NE
UPIRAJO IMENU KABOT.

Boston, Mass. — Bostonški člani znamenite družine Cabot ne bodo poizkušali podaljšati sodne bitke, s katero hočejo preprečiti, da bi si osvojila zakonska dvojica Kabotehine ime Cabot.

Dobro znani bostonski sodnik Frederick P. Cabot je v razgovoru o sodnem ukrepu philadelphskega sodnika, ki je dovolil Kabotehinkovi zakonski dvojici izbrati ime Cabot za priimek, dejal, da so bostonski Caboti igrali v tej zadevi le vlogo "pasivne rezistence".

Kakor je nadalje povedal sodnik Cabot, je vprašal philadelphskega družba ustanoviteljev in patrijotov ameriške dežele njega in druge tukajšnje Cabote, ali nasprotujejo izpodbijanju tiste peticije, ali ne. In bostonski sodnik pa drugi člani Cabotove družine so odgovorili, da nimajo nobenega razloga upirati se takšnemu izpodbijanju.

LAHAK POROD.

Denver, Colo. — Ko se je Mrs. August Hill prebudila iz trdnega spanja, je našla otroka pri sebi. Porodila ga je v spanju, ne da bi bila kaj vedela o tem. Otrok tehta osem funtov. Zdravniki pravijo, da je to zelo redek slučaj.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo jasno. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 76, najnižja 67, Solnce izide ob 6, zaide ob 7.48.

V Nemčiji še vedno kipi; Poincare se je začel zvijati.

Nova nemška vlada je razpustila osrednje odbore delavskih svetov, ki so pod vodstvom komunistov. Rebelno gibanje delavcev se nadaljuje v Brunswicku in na Saškem. Okupiranje tovarn v Poruhrju. — Francija, ki se boji posledic preloma z Anglijo, postaja krotkejša in morda se v kratkem pomiri z Londonom.

Berlin, 17. avg. — Stresemannova koalicijska vlada je pričela udrihati na desno po fašistih in na levo po komunistih.

Minister notranjih zadev, ki je socialist, je včeraj ukazal suspendirati za tri tedne glasilo nacionalistov "Deutsche Allgemeine Zeitung", ki je Stinnesova lastnina; list je napadal Stresemannovo vlado. Obenem je minister velel razpustiti osrednji odbor delavskih svetov vse Nemčije kakor tudi odbor delavskih svetov v Berlinu; oboja odbora sta v rokah komunistov. Razpust temelji na obtožbi, da sta odbora delavskih svetov vodila mobiliziranje delavcev v "rdeči proletarski gardi."

Snoči je krožila po Berlinu vest, da je ministrski predsednik Stresemann umorjen.

Berlin, 17. avg. — Položaj v severni Nemčiji je še vedno kritičen. V provinci Brunswick je 70.000 komunističnih delavcev zagrosilo provinčni vladi, da jo strmoglavijo, ako ne bodo takoj uslišali njihove zahteve. Komunisti zahtevajo, da vlada pooblasti komisijo tridesetih delavcev za konfiskacijo in razdelitev živil, da se delavcem določi 30 zlatih mark tedenske mezde in vrhutega izplačila slehernemu delavcu 25 milijonov mark kot nujna ekonomska podpora in da se mora razpustiti varnostna policija.

Vlada je zavrgla vse zahteve, razen prva, nakar so komunisti naslovili ultimatum vladi. Vlada je hitro odgovorila, da danes vame njihove zahteve ponovno v pretr.

Komunistični voditelji delavskih svetov na Saškem so včeraj sklenili v Dresdenu, da danes objavijo generalni štrajk, če industrijski delavci ne dobe 60 zlatih pfenigov mezde na uro. Saška vlada — socialistično-komunistična koalicijska — ne kaže nobenega prijeteljstva napram novi centralni vladi v Berlinu. To je odprto povedal minister ekonomije dr. Felsch, ki je na shodu delavcev dejal včeraj: "Stresemannovi vladi ne moremo čisto nič zaupati."

Stavka v Hamburgu je končana in pristaniški delavci so se vrnili na delo. Pekovski delavci so se potolažili, ko so dobili 30 milijonov mark tedenske mezde vsak.

Razburljive vesti prihajajo iz Poruhrja. V Dattelnu, 19 milj severnozhodno od Esena, so komunisti anoi naskočili mestno hišo, razpršili policijo in osvojili mesto. Nemška milica, ki je prišla policijo na pomoč iz sosednjih mest, je bila tudi poražena in razorožena. Na obeh straneh je bilo nekaj mrtvih in ranjenih.

V Liversukenu blizu Duesseldorfa so komunisti okupirali dve tovarni in izgnali socialistične in klerikalne delavce na plano. Kasneje je policija reokupirala tovarni, ki sta ostali zaprti.

Zavezniška (pravzaprav francoska) porenaska komisija je podaljšala termin blokade okupiranega ozemlja do 31. avgusta. Franci so včeraj zasegeli devet milijard mark v podružnici nemške državne banke v Lipburgu. Belgijske vojaške oblasti v Poruhrju so pričele nalagati glovo v dolarjih.

Helmstadt je v rokah komunistov, ki so razorožili varnostno policijo. V Hallu je bilo danes aretiranih 80 oseb, ko je policija naredila mir med nacionalisti in komunisti.

Izredno zasedanje nemškega parlamenta je končano. Predno se poslanci razšli, so sprejeli predlog socialistov, da ima vlada oblast zapleniti premoženja industrialcev, ki nečejo podpisati novega zlataga posojila, ako ne bo do 15. septembra podpisanih najmanj petdeset milijonov dolarjev. Novi davčni zakon določa, da se

Paris, 17. avg. — Reparačijska komisija je že storila prvi korak, s katerim morda onemogoči novo notranje posojilo v Nemčiji. Komisija je obvestila nemško vlado, da njeno novo zlato posojilo je podvrženo reparačijam, pa naj temelji na kakršnekoli jamstvu. Nadalje je komisija posvarila propektivne kupovalce bondov omejenega posojila, da poročijo Nemčije ni dobro, kajti vse fizično premoženje Nemčije je pod pryo vknjižbo zaveznikov, ki čakajo na odškodnino. Anglički član komisije je glasoval proti temu, toda bil je sam.

Cimboj se bliža odgovor francoske vlade na zadnjo angleško noto, tembolj se širijo glasovi, da bo Poincare popustil nekoliko od svoje trme. Zanesljivi častnikarski viri zagotavljajo javnost, da se je Poincare zbal posledice preloma z Anglijo in bo skušal v odgovoru na angleški ultimatum ugledati pot pobotanja z Baldwinom in hrvali entente. Koliko je resnice na teh vesteh, se ne more še čisto nič reči.

Odgovor bo vsekakor poslan v London še jutri ali v nedeljo. Belgija bo odgovorila separatno, toda identično s Francijo. Stirindvajset ur po prejemu odgovora v Londonu bosta obe not, francoska in belgijska, objavljeni v Parizu.

Francoska vlada se na vse načine prizadeva zadržati. Danes poročajo, da Francija polje prihodnji mesec posebno mislije v Washington v svrhu fondiranja vojnih dolgov. Po sedanjih vrednostih francoskega denarja dolguje Francija Združenim državam približno 12 milijard frankov. Francija bo vsekakor prosila za dolg moratorij, mogoče za toliko časa, da ji Nemčija plaša odškodnino.

Pariški listi, najbrž inspirirani o dvajsetih krogov, poročajo o "velikih uspehih" poruhrke okupacije. Pasivna resistenca je brez mlega še prenehala in nemški delavci se trumoma vračajo na delo pod francoskimi pogoji, pišejo listi.

KEMMERER JE POKOPAL
SVOJE MRTVE.

99 ubitih rudarjev položanih k sadnjemu politiku.

Kemmerer, Wyo. — Devetindeset rudarjev, ubitih ob razstrelbi zadnji tork, je bilo v petek pokopanih. Skoro vse mesto je šlo za pogrebom. Grobarji, ki so bili ves dan v četrtki na delu, so izkopali sedem velikih četverkotnih jam, v katerih je bilo prostora pa osem mrtličev. Ostale mrtlice so pokopali v privatnih grobovih in nekateri so bili odpeljani v druga mesta. Na pokopališču so se vršili katoliški, protestantski in mormonski verski obredi.

KUKLUKSOVOI GOSPODARJI
UNIVERZE V VALPA-
RAISU, IND.

Indianapolis, Ind. — Pogajanja za prevzete valparaiske univerze so končana. To visoko kolo je kupila kukluksovska organizacija.

Univerza, ki je eden najstarejših narodnih visokošolskih zavodov v deželi, se bo imenovala Narodna univerza.

Univerza je kupljena za \$350.000, v kateri znesek je vključen tudi zavodov dolg. Petsto tisoč dolarjev bo treba za popravilo univerzitetnih posolij. Kakor pravi urednik lista Fiery Cross, ki je uradno kukluksovsko glasilo, bo kola popolnoma nepristranska.

Imajo davki na dohodke podvojiti za prihodnje tri mesece. Marka je stabilna že teden dni. Živezni položaj v mestih se je malo izboljšal.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
 Naročnina: Zedinjena država (taven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
 Naslov na vsa, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
 2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
 "MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v člepeju n. pr. (Julija 31-23) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PREMOGOVNIŠKI BARONI SO POKAZALI PRAVO LICE.

Veliko tarnanja je bilo pozimi, ker so poleti stavkali rudarji, ki kopljejo antracitni premog. Javnost je kazala na rudniške podjetnike, da so zakrivil pomanjkanje premoga, da povišajo cene, akoravno so se listi, ki zagovarjajo interese denarne mošnje, trudili nočindan, da operejo rudniške podjetnike in jih pokažejo javnosti snežnobe. Bila je imenovana posebna rudniška komisija, da preišče bolezen, ki razsaja v premogovi industriji, in priporoči zanj primeren lek, kateri naj učinkuje, da bodo zadovoljni konzumenti, rudarji in rudniški podjetniki. Komisija je preiskavala, študirala in iskala lek. Ampak rudniški baroni so na kratko povedali, kako se ozdravi njih bolezen.

Zborovali so v Atlantic Cityju. Saj tako je soditi po vesteh, ki so jih priobčili dnevniki. Tu so gospodje rekli, da ne priznajo rudarske organizacije in "check-off" sistema. Vse damo rudarjem, samo tega ne, so rekli premogovniški podjetniki. Ali rudarji se zavedajo, ako ni priznana rudarska organizacija in ni uveden "check-off" sistem, da bo kmalu uvedena stara metoda izkoriščanja rudarjev.

Kasneje je zrastle greben tudi gotovi skupini rudniških podjetnikov, ki kontrolirajo mehki premog. Pri družili so se izjavi podjetnikom z antracitnega polja. Tudi oni se bodo upirali priznanju unije in uvedanju "check-off" sistema.

Bila je splošna stavka rudarjev. Sklenilo se je premirje v Clevelandu in imenovana je bila komisija, da pronajde fakte v premogovi industriji.

Izjave premogovniških podjetnikov govore, da je položaj v premogovi industriji tak, kakoršen je bil pred splošno stavko rudarjev. Premogovniški podjetniki gotove vrste niso popustili za las od svojih zahtev. In tisti, ki so verjeli, da premogovniški podjetniki kaj popuste, so bili zelo naivni ljudje ali so se pa nalašč delali nevedne.

Medtem, ko nekateri premogovniški podjetniki izjavljajo ošabno, da ne bodo priznali rudarske organizacije, še toliko manj pa uvedli "check-off" sistem, žive rudarji, ki garajo zanje in njim množe njih premoženja, v srednjeveških tlačanskih razmerah. V naselišča, v katerih žive rudarji, ne sme noben tujec, ako mu ne dovolijo rudniški baroni. Kakor je v srednjem veku imel fevdni baron svoje oborožene hlapce, ki so zabranili vsakemu neželjenemu tujcu vstop na njegovo ozemlje, ravno tako imajo zdaj rudniški baroni uslužbeno svojo policijo, ki kontrolira rudarsko naselišče. Privatni policaji si ogledajo vsakega tujca, ki prihaja v rudarsko naselišče. In če na njem najdejo kaj sumljivega, da mogoče prihaja z namenom, da poduči rudarje, kako se morajo organizirati, da odpravijo srednjeveško tlako v dvajsetem stoletju, tedaj mu zabranijo vstop v naselišče. In če tujec noče oditi zlepa, tedaj mu pokažejo, kako se taki rudniškim baronom neprijetni ljudje odpravijo zgrda.

Lokalne oblasti so na strani rudniških baronov in tujcu ne preostane drugega, da se obrne pred naseliščem in se vrne tja, odkoder je prišel, ako noče, da se mu kaj neprijetnega ne zgodi.

Privatni policaji in pobojniki v službi te vrste rudniških podjetnikov so zelo natančni v spojinjevanju gospodarjevih ukazov in so gluhi za vse pametne argumente.

Ti rudniški baroni vedo, ako priznajo rudarsko organizacijo in uvedejo "check-off" sistem, da je končano njih kraljevanje v rudarskih naseliščih.

Rudarji ne bodo privolili v zahteve teh najbolj zagriženih rudniških baronov, kajti zavedajo se, ako se podajo, da so izgubljeni in na milost in nemilost izročeni rudniškim baronom.

Dobro je, da so rudniški baroni pokazali svoje pravo lice, kajti če pride od rudarske stavke, ima ameriška javnost pred sabo dokaz, da so jo zakrivil rudniški baroni.

SLIKE IZ NASELBIN.

Reliance, Wyo. — Pred kratkim sem zapustil prijazno kampo Bear River v Coloradu in se zopet vrnil v Rock Spring, Wyo., kjer sem pred petimi meseci zapustil svoje prijatelje in sotrpinje. Dospel sem nazaj med nje so me lepo sprejeli kakor brata tptina, zakar jim hvala vsem, tistemu pa še najbolj, ki me je peljal s karo na Reliance.

Od tu še ne morem veliko poročati, ker rojakov tu še ne poznam. Napredni so nedvomno, že iz tega razloga, ker imajo svoje društvo S. N. P. J., pri kateri jednoti bi moral biti vsak Slovenec član. Tukašnje društvo šteje okoli 40 članstva, a še nekoliko rojakov je, da niso zraven. Ne smemo preveč zameriti, ker tu v Wyomingu so še slabe delavske razmere.

Ob času Hardingovega pogreba, ko je bilo toliko žalovanja po velikomestnih časopisih, sem se oziral po delavstvu, pa nisem videl nobenega, da bi imel solzne oči. Delavstvo ima le prekrute izkušnje. Spominja se nazaj na leto 1913, kako je bilo v Ludlowu in tudi leto 1922 je pustilo le bridke spomine, ko je trajala stavka skozi pet mesecev in smo imeli vsepolno oboroženih stražnikov od vlade in od družb, da bi zlomili stavko. Administracija bi bila lahko storila veliko dobrega za delavstvo, pa videli smo, kaj je storila. Zato pa vemo, kako s njo soustnovati. Kakor se posojuje, tako se vračuje.

Zabav pri nas nimamo veliko. Precej smo oddaljeni od ostalega sveta. Vreme je precej prijazno in vetrovi prinašajo malo dežja. Vrtove pa je treba vseno namakati, še kdo hoče jesti solato. Tu se tudi precej brigamo za vrtove in kdor ima lepšega, dobi nagrado od pet do petnajst dolarjev. Lepe vrtove imajo nekateri pri hišah in kot sem videl, mora vsak gospodar obiti vrt z vrečami ali deškami. Na prostem namreč ne more pridelati ničesar.

Pred trinajst dnevi sem opazil Sloveka, ki nosi na sebi zlat križ. To je grški far, ki pa je po mojem najbrž kak škof. Prišel je iz Cheyenna, Wyo., in je krstil dva Grka na Reliance. Vprašal sem bedne ljudi, koliko so darovali svojemu popu, pa so rekli, da od \$5 do \$75, kolikor je pač kdo mogel. In kutar je odnesel denar, revno ljudstvo pa naj gre garat dalje. To ljudstvo je nevedno in revno ter pobožno. Bolni so in suhi. Tu je ljudi vseh narodnosti, največ pa je Grkov, ki so še popolnoma speče ljudstvo.

Pozdravljam čitatelje in somišljenike. — Joe Smith.

Peter Pajzljovi doživljaji.

Willow Springs, Ill., datum poštnege pečata.

Cenjeni tovariš urednik!
 Čvrček je zapel svojo večerno pesmico gori v bregu, luna se je pokazala izza oblakov in je razlila svojo blede svetlobo na okole, da je bilo razločiti vse predmete kot podnev. Iz štora je prihajal opotekaje Železnij in trdo držal kitaro pod pazduho.

"Zapeli bomo, zapeli," je govoril, ko je stopal proti ognju.

"Seveda bomo zapeli," je rekel Krašove, katerega je joza hitro minila. "Le sedi Miha, tukajlo v travo sedi in zapoj, da bodo ališali nas tam doli v Willow Springsu. Zdaj nisi več v flekajnarški graščini. Tu lahko poješ, kolikor ti srce velela in treba ti ni gledati izpod čela in hinavsko obračati oči proti nebu, ker terejalk ni tukaj, da bi te opazovale."

"Kaj naj pa zapojem?" je vprašal Železnij.
 "Veš tisto zapoj, ki jo je prepeval vedno Joako izpod Kuma. Preden si je dal tretjeredniški 'štrik' okoli ledja in se je še ponočno po prah trkal, da ni takega brezverca pod solncem, kot je on."

"Katera je pa?" je vprašal zopet Železnij.

"No, saj je poznaš tudi ti," je segel v besedo Ribničan. "Znana pesem je in so jo peli že takrat, ko je Martin Luter zmešal lepo nuno Katriko, da je zapustila samostan in se vrnila med svet. Saj veš, to je bilo takrat, ko so vam dobro štreno zmešali in je prišla velika 'odepitev od vaše cerkve, ker ste po kutarskih graščinah šiveli preveč posvetno.'"

"Aha, zdaj pa že vem," je rekel Železnij in se popraskal malo za ušesi, nato je pričel poskušati strune, da jih uglaši. Po kratkem

molku je pa rekel: "Ali ni tista balada, ki pripoveduje, kako rešujemo grešnike iz vje?"

"Tista je, tista," smo viknili vsi trije hkratu.

Smotka je ugasnila, ki jo je Železnij malomarno pušil in švedljal med zobmi. Odgrnil je konec in ogorek je spravil v šep.

"Kaj pa boš s tistim čikom, Miha?", ga je poredno vprašal Ribničan.

"Eh, kaj. Spravil sem ga za svojega gospodarja mojstra Skaza," in zasmejal se je na široko, da so se mu pokazali beli zobje.

"Miha, čika pa menda ne boš dal svojemu gospodarju?" ga je podražil zopet Ribničan. Kaj takega se vendar ne spodobi."

"Zakaj pa ne? Pipe tobaka ni vreden, torej šk je zanj dober," je menil Železnij in se zadovoljno muzal. Udaril je po kitari, da so strune bolestno zakričale in pričel je peti:

"Za nikle in dolarje,
 srebrne desetice,
 ki smukajo nam v šep,
 odpiramo mi vice."

Ko je odpel prvo kitico, je malce prenehal, pogledal nas vprašujoče, ako nam je pesem všeč in pa to je pričel peti drugo kitico:

"Pet duš za en groš,
 deset za par petic,
 dolar potegne
 sto duš iz vie."

Sledili sta še dve kitici. Železnij je pel navdušeno. Oči so se mu iskale in obraz mu je žarel veselja. Glas se mu je nekoliko tresel in poznati je bilo, da je pričela nanj učinkovati pljača. Ko je nehal, smo mu zaploskali vsi trije hkratu in ga hvalili povprek in vsak po svoje.

"Dobro si pel," je menil Ribničan, "samo besedilo si malo popravil. Več takrat, ko je šivel Martin Luter, niso peli o dolarjih ampak o fenigih. Pa to ni nič hudega, varenno zaslužiš čašo najboljšega."

Po teh besedah se je obrnil proti Krašovu in rekel: "Natoči Miha čašo najboljšega, tistega, ki je star že sedem let in smo se založili z njim, še preden je bila uvedena prohibicija. Miha je naš gost in spodobi se, da ga kot peva pogostimo po stari slovenski šegi in navadi."

Krašove je po prvih besedah izgubil v mali leseni baraki, ki je stala za šotorom in je služila za klet, kašo in omaro.

"Še bom zapel, še, ako me bode tako gostili, kajti pri nas v flekajnarški graščini pijemo le takrat najboljšo vino, kadar se bira dobro obnese," je veselo pripovedoval Železnij.

Krašove se je vrnil s polnim vrčem vina in ga postavil pred Železnija, ki ga je izpraznil do polovice in trdo postavil predse. Segel je po kitari in vprašal: "Kaj naj pa zdaj zapojem?"

"Veš kaj, zapoj o Romeju — Skazimiru. To je lepa balada, ki pripoveduje, kako se je tvoj mojster Skaza 'glibal' za tisto sveto jedoto z neko zavarovalno tvrdko, v katero tisočake je bil zaljubljen do ušes."

"To pa rad zapojem," je rekel Železnij in vstal. Postavil se je v pozo peva, ki stoji pod oknom in poje svoji dražestni. Obrnil se je proti nam, priklonil in rekel: "Gospoda pozor, Romeo-Skazimiro pod oknom." Udaril je na strune in zapel:

"Solnce sijaj,
 srce bije
 zate, draga Jednotulija.
 Pridi k meni
 in odkleni
 škrinjo dote, ljubica."

Prenehal je peti in rekel: "Pozor, zdaj mu odgovarja Julija — Jednotulija pri oknu," in pričel je peti z ženskim glasom:

"Ni mogoče,
 ker moj oče
 je že našel ženina."

Napravil je zopet pavzo in zakričal: "Pozor, zdaj odgovarja Romeo-Skazimiro:"

"Niš ne dene,
 naj te žene,
 kamor hoče stari tvoj.
 Vzemi fanta
 fabrikanta,
 jaz pa 'štric' ostanem tvoj.
 Ko bo z doma,
 ko boš sama,
 bom pa vedno ljubeč tvoj."

Pri zadnji besedi je Železnij tako udaril po strunah, da so začele in zajekale.

Vsi smo pogledali nanj in vprašali hkratu: "Kaj pa ti je, Miha?"

"Meni nič," je hladno odgovoril Železnij. "Ampak moj mojster

Francosko nasilje Ruhru.

Berlin. — (Poroča Louis Lochner, poročevalec za Fed. Press.) — Pol leta je pret odkar so Francozi invadirali ruhrsko kotlino in s tem mednarodni zakon. Od tega sta je bilo 75.714 oseb, največ med njih železniških delavcev njih družin ter uslužbencev javnih napravah in njih dr. izgnanih v neokupirano ozemje.

Med tem časom je bilo zap 467 železnih poslopij s 1.537 redi, v katero je pohajalo 50 otrok. Šole so morali izprazniti na povelje francoskega in belškega vojaštva.

V teku zadnjega pol leta je lo po francoskih in belgijskih jakih ubitih 92 Nemcev in d. obsojenih na smrt od vojaških diš. Obsojci na zapor je bilo francoskih in belgijskih so izrečenih v skupnem za nad t. let. Z denarjem pa so morali štati Nemci globo na razne ob. be za 1.640.000.000.000 mark 108.069 frankov.

Te normalne in vojaške "e go" nad mirnim prebivalstvom so bile izvršene od 87.000 mo. made, ki je invadirala Poru. in 113.000 moč, ki so okupir. Porenje. Poleg tega je France poslala v one pokrajine 10.000. lezničarjev in Belgija sto želez. čarjev.

Od 11. januarja do 30 jun. je Francija izvolila iz okol. Ruhra in Rene 993.000 ton trde in mehkega premoga. To je je mala količina napram oni, ki bila eksportirana iz tega ozem. pred okupacijo. Med mesecem cembrom lanskega leta, to je di med božničnim časom, ko je važanje premoga vedno bilo n. manjše, je bilo izvoženega 1.20. 735 ton premoga. Torej prej so enem mesecu izvozili precej p. moga več kot zdaj v pol leta, k. za napravljanje miru uporabi. Francija nad stotisoč vojakov.

S stališča kolektiviranja repar. cij okupacija nemških pokraj. od Francozov ni samo zmot. temveč tudi nesreča za France. Nemčijo ter vso Evropo.

TUDI FALL JE ZA BUELJO.

New York. — Bivši senator iz Nove Mehike in potem predsednik za notranje zadeve se je vrnil iz Rusije silno "presenečen" nad tamkajšnjimi dobrimi razmerami. Fall slovi kot zagrižen nazadnjak, torej si lahko mislimo, da so v sovjetski Rusiji res boljše razmere, če jih hvali tak nasprotnik sovjetov. Najbolj mu ruška vlada ugaja, ker se ne boji izkušenj in vedno izboljšava notranji ustroj na podlegi izkušenj.

NOVA KNJIGA! NOVA KNJIGA!

"Pater Malaventura"

in

"V kabaretu"

Spisal Zvonko A. Novak. Ilustracije narisal Stanko Žele.

Izdala in založila Književna matica S.N.P.J.

Povest iz življenja ameriških frančiškanov. To je prva slovenska knjiga v Ameriki, ki ima izvirne slike. Fina trda vezba. Stane \$1.50 s poštino vred. Rojaki, sezite po tej knjigi, ne bo vam žal!

Naročbe sprejema

Književna Matica S. N. P. J.
 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Izpolnite, izrežite in pošljite na gornji naslov sledeči

NAROČILNI LISTEK.

Književna matica S. N. P. J.,
 Chicago, Ill.

Tukaj pošiljam \$1.50 za knjigo "Pater Malaventura" in "V kabaretu", katero mi pošljite takoj poštino pristo.

Ime

Naslov

(Opomba: S tem listkom je treba tudi poslati denar.)

delavskega sveta.

(Federated Press.)

Zidarji, ne v St. Louis!
St. Louis, Mo. — Tukajnja zidarska unija apelira na delavsko javnost, naj opozori zidarske delodajalce, da je tu stavka, ker so delodajalci odklonili povišanje mezd za 20 odstotkov. Delodajalci bi dobili stavkokeze iz drugih mest, zato oglašajo v listih, da je delo dela za zidarje v St. Louisu.

Boj krojačev v Chicagu.

Chicago, Ill. — Unija krojačev delovanje ženskih oblikovateljev Ladies' Garment Workers' (Union) je poslala te dni delegacije v Springfield h guverniju in v pritožbo zoper fevdalne meze v krojaški industriji v Chicagu. Unija je v ljutem boju s krojaško tvrdko Mitchell Bros., ki je izposlovala sodnijsko prepoved od zveznega sodnika v Chicagu, ki je tako drastična, da se ni izdal noben sodnik. Unija je prepovedan vsak najmanjši stik z delavci omenjene tvrdke. Unija je dala iz blagajne \$20,000 za boj do konca zoper sodnijsko prepoved. Dne 21. avgusta se vrši protestni shod, na katerem bo govoril med drugimi tudi Compers. Ako sodnik kmalu ne izkane prepovedi, bo mogoče slediti generalna stavka krojačev.

Zdržitvev tekstilov.

Philadelphia, Pa. — Dve organizaciji tekstilnih delavcev United Textile Workers in Federated Textile Workers of America sta se združili na konferenci zastopnikov obeh organizacij, ki so se vršila nedavno soboto in nedeljo v Philadelphiji v eno samo in močno enoto, stopijo zdaj v Ameriško delavsko federacijo.

Bojna fronta v Novi Zelandiji.

Wellington. — Dve močni delavski organizaciji v Novi Zelandiji, Delavska unija in Delavska alijansa, ki sta doslej hodili vsaka svojo pot, sta se združili in odslej bosta skupno vodili boj zoper kapitalizem.

Razne vesti.

ADMINISTRACIJA ZAKRIVI- LA VISOKO SLADKORNO CENO.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Da je sedanja administracija poizkušala omejiti zalogo ameriškega sladkorja na umeten način in tako povišati sladkorno ceno ameriškomu ljudstvu, zatrjuje senator Robert La Follette iz Wisconsinu v nekem članku, ki ga je priobčnila v obliki pamfleta organizacija "The People's Legislative Service", v kateri nadeljuje senator La Follette. Da si zagotove kontrolo nad sladkornim trgovom, so izkušali ameriški kapitalisti s pomočjo duševnih očetov tarifne postavne, utakone na zadnjem kongresu, in s pomočjo senatorja Smoota, ki je pomagal pisati sladkorne točke v zadnji tarifni postavi in ki je sam v zvezi z velikim sladkornim interesom, okrniti zalogo kubanskega sladkorja.

Kubanska republika je odklonila zahteve, ki so ji jih predložili uradniki ameriške vlade tako, kar je bilo všeč ameriškim sladkornim interesom.

Na prihodnjem zasedanju našega kongresa bodo progresivci odločno zahtevali temeljito preiskavo sladkorne fatrine, da izpizna narod prave krivce tega zločina. To obeta senator La Follette v svojem članku.

UREDNIK, KI NI ŠE NIKOLI ČITAL LASTNIH ČLANKOV.

Poplar Bluff, Mo. — Urednik tukajnjega lista "The Daily American" Dwight H. Brown ureja svoj dnevnik s pomočjo svojih ures. Čeprav ne more čitati ni pisanja s pisalnega stroja, ker je oslepel še kot deček, vendar opravlja uredniške posle že celih petnajst let.

Ko je bil star osem let, so mu odrekli oči svojo službo. Dotlej je obiskoval šole dve leti ljudsko šolo. Dasi so njegovi stariši porabili mnogo denarja, da bi mu ozdravili oči, so vendar povedali očasi zdravnik, da ne bo mogel fant nikoli rabiti svojih oči. V razdalji desetih let je lahko razločeval oblike in predmete, ali od bliže jih pa ni mogel razločevati. Ali kljub temu ni fant obupal. Njegova mati mu je kupila

šolske knjige in literaturo za dečke njegove starosti ter ga učila, kakor je mogla in znala. Sedela je poleg njega ter mu čitala knjige, ga izpraševala in mu razlaga la to in ono. Njeni nauki niso bili posebno moderni. Ali Brown je študiral in študiral. Na ta način si je razvil sluh in spomin.

Njegova tajnica mu čita dnevne dogodke. Brown je jako uren na pisalnem stroju. Več ur sedi za pisalnim strojem ter piše članke, dasi ne more čitati, kar napiše. Tisti, ki opravljajo zanj korekturo, pravijo, da ne naredi skoraj nobene pomote, kadar piše na pisalni stroj.

Brown je menda edini ameriški urednik, ki ni čital še nobenega lastnega članka.

Na zadnjem zborovanju misionske tiskovne družbe je bil Brown imenovan za predsednika tiste organizacije.

ZNANI SLEPAR JOSIP MARIČ OBDOJEN NA PET LET JEČE.

West Allis, Wis. — Tukaj je zadnji teden obsodil sodnik A. C. znanega sleparja Josipa Mariča, ki je rodom Hrvat, na pet let težke ječe.

Ko je sodnik oznanil svoj pravorek, je rekel Mariču: "Vi ste čeden človek. Vsako obdobje, v kateri se natančite, osleparite. Vi varate nenke ljudi ter jim izvajate težko prislužen denar. Poizkušali ste podkupiti stražnike in detektive. Ženo in otroke ste pustili na cedilu. Jar vam nalagam pet let težke ječe."

Detektiva, ki sta prišla Mariča, sta bila pripeljana pred sodnika. Ta je pozval državnega pravdnika, naj nemudoma uvede preiskavo.

Detektiv Louis Dedan je izpovedal, da mu je Marič ponudil \$2,000, če ga ne izroči pravici v roke.

Milko Stupar, ki je lastnik nekega saluna v Carolvillu, je izpovedal, da ga je Marič osleparil za \$7,000 dne 3. junija 1920.

Marič je dejal Stuparju, da iše neki bogataš dva poštna človeka, katerima je pripravljen plačati \$20,000, da neseta v Evropo \$75,000 ter ta denar razdelita med sirote. Marič je dejal, naj prevzame Stupar ta posel.

Nesrečni Stupar je verjel Mariču, in ta ga je odvedel v neki hotel, da bi se tam sestel z omenjenim bogatašem. Ta je rekel Stuparju, da ga sprejema v službo kakor tudi Mariča. Ali oba pa morata položiti pri njem varščino.

Marič je nenadoma potegnil iz žepa debel sveženj, v katerem je rekel, da je papirnatih bankovcev za \$3,500. Stupar je potegnil iz žepa \$7,000, ki so bili poviti v veliki ovitek. "Bogataš" je dal tisti ovitek v ročno torbo, v kateri je bilo tudi nekaj perila in rubljev. Marič je Stuparju dejal, naj varje ročno torbo. Ali ta je dejal, da ne mara varovati ročne torbe, pač pa ovitek, v katerem je bilo njegovih \$7,000. Tedaj odpre "bogataš" ročno torbo ter potegne iz nje ovitek, ki je bil podoben onemu, v katerem je bil Stuparjev denar.

Ko je prišel Stupar domov ter razvil ovitek, ni našel v njem drugega, kakor nekoliko zmečanih časopisov. "Bogataš" je v sporazumu z Maričem izmenil ovitka. Stupar ni več potem videl Mariča, dokler ni prišel pravici v roke.

DVA SLEPARJA PRIJETA.

V Chicagu so prijeli nekega Nikola Latinovića rodom Hrvata. Ta pa je manipuliral na svoj premeten način. Začasa vojne je nabiral skupaj prvolovce. Bilo mu je sveda samo na tem, da bi postal blagajnik svoje prostovoljske čete, ne pa da bi se vojskoval. Res je nabral skupaj prostovoljce, katera "četa" je tudi prostovoljno zložila skupaj denar \$4000. Ko je bila vsota lepo zbrana, je Latinović denar "prostovoljcem" pobral in jo odkuril v Kanado. Ameriška policija je pa je izvedela, da se nahaja v Kanadi in ga izvabila v Milwaukee, Wis. Ob priliki bo Latinović deportiran v Srbijo, kjer se bo moral tudi zagovarjati radi dezertacije iz armade.

West Allis, Wis. — Tu so prijeli in obsodili nekega Hrvata Josipa Mariča, ki je osleparil s pomočjo čudovite "škatle" z zakladom" svojega rojaka gostilničarja za \$7,000. Obsodili so ga na pet let ječe. Pri poljufanju se je poslužil načina, kakor je bilo osleparjenih tudi že več naših rojakov, ki so osleparjeni našli rojakov, ki so osleparjeni spravili in hranili kako škatljo s papirjem, nalagani, da je v nji denar.

NEZNANA ŽENSKA OKRADLA SIROMAŠNO MATER SEDNE- RIH OTROK.

Chicago, Ill. — Neznana ženska se je zglasila pri mrs. Sigrid Hansen, ki ima sedem otrok in mora koscem tega tedna radi svoje revščine s celo družino na cesto.

"Čitala sem o vas, in zelo se mi smilite," je dejala neznanka. "Ali zelo dobro vest imam za vas, če le imate nekaj denarja. Našla sem stanovanje, kakor si ga želite — poceni in otroci so dobrodošli."

Vdova Hansen je jo zvesto poslušala ter rekla: "Samo petnajst dolarjev imam. Ali bo to zadosti za aro?"

Neznanka je rekla, da, vzela denar ter odšla. Ko se je reva Hansen spomnila, da bi bilo dobro, če bi jo vprašala za njeno ime in njen naslov, jo je poklicala, ali ženska se je zagnala v beg ter izginila Hansenovi izpred oči.

"Uverjena sem, da pride nazaj," je vztrajala siromašna vdova. "Če se ne vrne, ne bom mogla kupiti hrane zase in za svoje otroke. Šele čez dva tedna dobim nekaj denarja."

DVE NA KOSE RAZSEKANI ŽENSKI TRUPLJI.

Medford, Mass. — Dva zaboja, kateri vsak je vseboval razkosano žensko truplo, so našli na tukajšnjem polju v tork zjutraj. Kmalu potem je bil aretiran Nunie G. Taekos iz Franklina, New Hampshire, ki je šel po trgu. Policija je povedala, da je aretiraneec umoril svojo ženo Natalijo in njeno mater Katarino Adams.

Spor radi denarnih zadev se je skončal s bojem, ki sta ga pričela žena in tača. Moč je ubil potem obe ženski s kolom in nožem na svojem domu v Franklinu zadnjo soboto ponoči, kakor je izpovedal morilec sam.

V pondeljek je najel Charles A. Clarka ter mu naročil, naj polje njega in dva zaboja v Bostonu na svojem avtomobilu. Clarku je dejal, da je v zabojih posoda.

Clarku se je zdelo nekom sumljivo, ker je zagledal na eni zaboju kri. Avtomobil je ustavil v Medfordu, in ko je Taekos odnesel zaboja na polje, je Clark obvestil o tem mestno policijo.

RUSKO-BOGARSKI SPOR.

Sofija, 17. avg. — Odnosaji med Sovjetsko Rusijo in Bolgarsko so postali zelo napeti. Bolgarska vlada je danes prejela iz Moskve ostro protestno noto radi teroriziranja sovjetskih uradnikov ruskega Rdečega križa v Bolgariji.

Rusija zahteva zadoščenje in preti z represalijami, ako ne bodo sprejete njene zahteve.

Lepo razmero na Irskem.

Dublin, 17. avg. — Aretacija Emonna de Valera in sklep, da ostane de Valera v zaporu, dokler ne bodo končane volitve, je silno razburil irsko republikane in že se sliki grožnje o obnovi civilne vojne. De Valera je bil večeraj premečen v ječo v Limericku in od tam ga pripeljejo v dublinske zapore Montjoy.

Volilni izgredi so na dnevnem redu. Revolverji in bombe pokajo kakor za časa vojne z Angleži. Zazdaj se vrši najhujša vojna z volilnimi plakati. Republikani in stranka Svobodne države nabijajo in lepjo dnevno po stenah plakate s karikaturnimi in plohimi posviti, s katerimi obdelovajo drugi druge.

Anglija pokazala vrata palestinskim Arabcem.

London, 17. avg. — Delegacija Arabcev iz Palestine, ki je prišla v London s pritožbo zoper židovski program angleške vlade, ni bila sprejeta. Kolonialni minister je pisмено obvestil Muso Kazima pašo, voditelja delegacije, da vlada ne mora videti, ne poslušati delegacije. Musa Kazim je pozneje dejal, da Arabcem zdaj ne preostaja drugo kakor organizirati svojo vlado v Jeruzalemu in dati Eidom nekatere koncesije.

Program irske Delavske stranke.

Dublin, 17. avg. — Delavska stranka na Irskem je pred volitvami objavila svoj program, ki se glasi, da irsko ljudstvo mora biti popoln lastnik svoje dežele in gospodar svoje usode. Suverenost ljudstva objema vse bogastvo dežele in vse izvore ter procese pridobivanja bogastva. Stehernemu delavcu, ki hoče delati, mora biti zajamčena življenska meza. Stranka se je tudi izrekla v prilog miru in gospodarski svobodi.

POVRATEK POLITIČNEGA JETNIKA.

Minneapolis, Minn. — Samo petica prijateljev in zvezni maršal so stali na kolodvoru pred osemnajstimi meseci ko so odhajali O. Bentalla, nekdanjega socialističnega kandidata za guvernora Minnesote v leavenworthsko ječo kot političnega kaznenca.

Dne 11. avgusta je bil povratek. Na postaji ga je čakalo na stotine prijateljev in poleg tega zastopniki občinskega sveta mesta Minneapolisa, da so mu priredili časten sprejem. V sprejemnem zastopu so bili največ občinski svetovalci, ki jih je za to pooblastil predsednik občinskega sveta.

Bentall je bil nekoč urednik "Chicago Daily Socialist". Ko je zapustil Chicago, se je posvetil poljedelstvu v Minnesoti in je bil kandidat socialistične stranke za guvernora leta 1916. Dokler ni nastopil ječe v Leavenworthu je bil urednik tednika v Duluthu.

POLITIČNI JETNIK IZVRŠIL SAMOMOR.

San Quentin, Cal. — (Federated Press.) — Abe Shocker, član I. W. W., ki je bil obsodjen na 28 let ječe radi kršenja zakona zoper "kriminalni sindikalizem", se je v tukajšnji kaznilnici obesil pred nekaj dnevi. Shocker se je udeležil protestne stavke v ječi in poostre na kazni v temni celici mu je tako pretresla živce, da si je vzel življenje.

Bergdollova afera.

Berlin, 17. avg. — Grover Cleveland Bergdollar, bogat ameriški Nemec, ki se je bil odtegnil vojaški službi v Ameriki med vojno in kmalu po vojni pobegnil v Nemčijo, je zopet prišel v javnost. Pred nekaj dnevi so se prikradli v njegovo stanovanje v Everbachu štirje moški, ki so ga hoteli ugrabit in skrivoma odpeljati v Francijo, odkoder bi bil poslan v Ameriko. Dva napadalec sta bila avstrijska Francoza, druga dva pa Američana, bivša vojaška častnika. Bergdollar je pa potegnil revolver in ustrelil enega Francoza, dočim so bili ostali trije aretirani in odpeljani v Moshach na Badenskem, kjer so zdaj zaprti. Napadalec, katerim je izpodletel načrt, je bila obljubljena od gotove strani bogata nagrada, če bi bili privedli Bergdollar v Ameriko.

Stranke v Turčiji.

Carigrad, 17. avg. — V veliki narodni skupščini v Angori, katera zdaj zboraže, so štiri politične stranke. Prva je republikanska stranka, ki zahteva, da se Kemal pašo izvoli predsednikom turške republike do smrti. Druga stranka so konstitucionalni monarhisti. Tretja stranka so turški klerikali pod vodstvom hodžev (duhovnikov), ki bi radi imeli absolutno monarhijo kakor za časa sultana Abdula Hamida. Četrta stranka je majhna skupina komunistov. Zuenkrat je republikanska stranka najmočnejša in kontrolira skupščino.

Izsušenje Skaderskega jezera.

Na vesti, da namerava jugoslovanska vlada v sporazumu z albansko prijeti z izsuševanjem Skaderskega jezera se je v inozemstvu takoj odzvalo več trvd, zlasti nemških, da bi se pogodilo za delo. Vlada namerava dati delo v proučevanje svojim strokovnjakom.

Ali želiš znati pravilno pisat in čitat angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani pivski le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih trgovinah damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calhoun, podpredsednik Andrew Vlahich, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišniškega oddelka, Blue Norak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila John Zavestnik, upravitelj glasila Filip Gadin.

FOROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 276, Barbours, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Turcay, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROZJE: Blue Norak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROZJE: John Ambrosio, Box 286, Moon, Kan., Pa. John Grotz, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROZJE: Anton Seiler, Box 104, Great, Kans., na jugozapad. Max Mara, Box 164, Buhl, Minn., na severozapad. Mike Zigel, 8453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 3638 W. 28th St., Chicago, Ill., Frank Samrak, 2600 Frosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitelni odbor:

Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Oren, 3639 W. 28th St., Chicago, Ill. Jos. Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZORI: Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki so naslajala na pošto gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOBRE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebo se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, silar naslov je sporn.

Vsi pozivi na gl. poročni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spili, naslanja, oglaš, naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Rekordi prede. Coolidge nad delavstvom.

Leta 1919 se je dne 19. februarja podal odbor zastopnikov stavkajočih tekstilnih delavcev iz Lawrence, Mass., v Boston s prošnjo, da bi ga zaslišal tedanji guvernor Coolidge. Šli so prosit za uvedno nepristranske prelukave radi brutalnih napadov policije na stavkajoče delavstvo v Lawrenceu. Tedaj jih guvernor Coolidge ni hotel niti sprejeti in zaslišati in njegov tajnik jim je pojasnil, da jim bo guvernor pisal pismo. Billi so odpurčeni. Pozneje jim je pisal guvernor Coolidge v Lawrenceu sledeče:

"Ako je policija napadla kako osebo brez zakonitosti, ima biti zadeva prinesena pred kriminalno sodišče." Svetoval jim je, naj se obrnejo na kriminalno sodišče za varnost pred policijo!

Med stavko telefonistov leta 1919 je dne 19. aprila tedanji massachusettski guvernor Coolidge hrzovajil Burlesonu, priporočajoč mu, naj prevzame operacijo telefonov, kar naj bi služilo zlomljenju stavke.

Dne 11. septembra istega leta je radi stavke bostonске policije poslal tedanji guvernor Coolidge brzojavko zveznemu vojnemu tajniku Bakerju in mornaričnemu tajniku Danielsu take vsebine:

"Vsa državna straža v Massachusettsu je pripravljena. Želim, da bi bili vi pripravljeni in nudili vojaško silo pod svojim poveljslovom..."

Na ta način je bila pripravljena vsa armada in mornarica da pomaga nekaj tisoč državnim stražnikom, ki so imeli nalogo zlomiti stavko nad tisoč policajev. Stavko so policaji vodili, da bi njih vodstvo zopet nastavilo

19 odpuščenih policajev, ki so bili odpušteni radi tega, da so bili člani Ameriške delavske federacije. Zasluga Coolidgea je, da je bila ta stavka zdrobljena.

Napram trgovcem iz Bostona je Coolidge rekel dne 23. novembra 1920, da je bila sopetna izvolitev njega za guvernora v Massachusettsu ukor za delavstvo.

Dne 22. maja 1922 je Coolidge govoril, da mora delavstvo biti verno.

Coolidge je dne 2. avgusta 1922 priporočal "duševna zdravila" radi nepokoja v industriji.

Dne 19. junija 1923 je podpredsednik Coolidge govoril, glede vladnega lastništva in se izrazil takole:

"Ne rabimo več vlade, pač pa več kulture, ne rabimo več zakonov, pač pa moramo biti bolj verniki."

Delavstvo Združenih držav, naj torej posluša nasvete svojega sedanjega predsednika. Da bo prišlo sporazumljenje in sreča, naj se posluži duševnih okrepil, verskih bajk, je in ohladi naj delavstvo duševna zdravila — molitve. V veri naj ljudje najdejo vso rešitev napak človeške družbe. Kultura, umetnost in godba naj bodo v pomoč nezaposlenosti, aramotno nizkih plač po nekaterih industrijah in dolгим delavnikom. Ljudstvo naj se posluž "duševnih okrepil", pa bo za vse dobro, zateče naj se k verskemu fanatizmu in zadovoljno bo! Tedaj bo delavstvo poslušno, ne bo več stavk. Če bodo delavci pa stavkali, ker jim ne bodo zadostovala "duševna okrepila", bo pa Coolidge poklical vojakstvo, obrnil bo na nepokorne delavce strojnice in klical na pomoč proti neobgljivemu delavstvu armado in mornarico.

Taki so rekordi novega predsednika do sedaj.

VARČLJIVI NAROD

**VLAGA REDOVITO
INVESTIRA RAZUMNO V
KASPAR STATE BANK**

**NAJVEČJI JUGOSLOVENSKE BAN-
KI V ZJEDINJENIH DRŽAVAH.**

1900 Blue Island Ave., vogal 18. ulice
CHICAGO ILLINOIS

**KAPITAL IN PREOSTANEK
\$1,250,000.00**

Prodajamo parobrodne listke za vse parobrodne družbe v Jugoslavijo in obratno. Izdelujemo listine (affidavits) za priseljenike, ter pošiljamo denar v stare domovine najceneje in najhitreje.

Pod nadzorstvom
vladnin, držav-
nin in
Chicago Clearing
House As'n.

pišite na naslov: A. Prime, 6308
Carl ave., Cleveland, Ohio.